

R O Z S U D O K
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Oľgy Trnkovej, v právnej veci žalobcu **M. P.**, bývajúceho v N., proti žalovanej **G. K.**, bývajúcej v N., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. J. K., advokátom so sídlom v T., **o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 11 C 340/2001, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 26. januára 2011 sp. zn. 17 Co 142/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 26. januára 2011 sp. zn. 17 Co 142/2010,

- I. z a m i e t a** v časti smerujúcej proti výroku tohto rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa v časti prevyšujúcej zaplatenie sumy 2 804,86 € v určených splátkach,
- II. o d m i e t a** vo zvyšnej časti.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom z 26. novembra 2009 č. k. 11 C 340/2001-494 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej aj „BSM“) tak, že **1/** určil, ktoré z hnutelných a nehnuteľných vecí patriacich do BSM v príslušnej hodnote prikazuje buď do výlučného vlastníctva žalobcu alebo žalovanej, **2/** žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie podielov vyporiadaného BSM sumu 2 804,86 € v splátkach po 80 € mesačne vždy do 25.-teho dňa príslušného mesiaca počnúc nasledujúcim mesiacom po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie so splnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, **3/** žalobcovi a žalovanej spoločne a nerozdielne uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vyporiadanie BSM v sume 486,05 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že splnením povinnosti jedného z nich zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich, **4/** žalobcovi uložil povinnosť nahradiť trovy štátu 50 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, **5/** žalovanej uložil povinnosť nahradiť trovy štátu 50 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, **6/** účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Pri vyporiadaní BSM vychádzal z ustanovenia § 150 Občianskeho zákonníka, majetok patriaci do bezpodielového spoluvlastníctva ustálil v hodnote 32 403,41 €, z čoho podiel každého z účastníkov predstavuje 16 201,71 €. Žalobcovi z majetku patriaceho do BSM prikázal do vlastníctva vecí v hodnote 5 042,54 €, žalovanej z majetku patriaceho do BSM prikázal do vlastníctva vecí v hodnote 27 360,87 €. Súd pritom ďalej zohľadnil, že žalovaná z vlastných prostriedkov už žalobcovi zaplatila na vyrovnanie podielov z vyporiadania majetku patriaceho do BSM sumu 2 323,57 €, zohľadnil tiež sumu 481,30 €, ktorá pripadla na žalovanú potom, čo z vlastných prostriedkov uhradila celý zostatok mladomanželskej pôžičky s úrokmi (962,60 €) patriacej do majetku tvoriaceho BSM. Vychádzajúc z týchto majetkových hodnôt pristúpil k matematickému výpočtu vyrovnávacieho podielu pri vyporiadaní BSM medzi žalobcom a žalovanou (ďalej len „vyrovnávací podiel“) takto: $16\,201,71\ \text{€} - 5\,042,54\ \text{€} = 11\,159,17\ \text{€}$ (resp. $27\,360,87\ \text{€} - 16\,201,71\ \text{€} = 11\,159,17\ \text{€}$); suma 11 159,17 € predstavuje rozdiel medzi hodnotou vecí nadobudnutých jedným z manželov z majetku patriaceho do BSM a hodnotou podielu, ktorý pripadá na každého z nich z tohto majetku. Rozdiel hodnôt získaných účastníkmi ($\pm 11\,159,17\ \text{€}$) súd upravil o hodnoty, ktoré žalovaná uhradila v prospech žalobcu (2 323,57 € a 481,30 €), takto vyrovnávací podiel upravil na $\pm 8\,354,30\ \text{€}$. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi vyrovnávací podiel vo výške **2 804,86 €** ($11\,159,16\ \text{€} - 8\,354,30\ \text{€} = 2\,804,86\ \text{€}$). Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 150 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobcu rozsudkom z 26. januára 2011 sp. zn. 17 Co 142/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti zaplatiť

vyrovnávací podiel zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 8 354,30 € v splátkach po 100 € mesačne, vždy do 25.-teho dňa príslušného mesiaca počnúc nasledujúcim mesiacom po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia; v zostávajúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutom rozsahu (vo výroku o rozsahu uloženej povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi vyrovnávací podiel, možnosti jeho splatenia v splátkach a náhrade trov konania) z uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru o potrebe jeho zmeny v zmysle § 220 O.s.p. z dôvodu, že súd prvého stupňa sa dopustil chyby pri záverečnom výpočte vyrovnania podielov. Konštatoval, že súd prvého stupňa správne určil všeobecnú hodnotu spoločného majetku patriaceho do BSM (32 403,41 €), správne stanovil podiel na tomto majetku každého z bývalých manželov (účastníkov) 16 201,71 €. Keďže žalovanej boli prikázané veci tvoriace predmet BSM v hodnote 27 360,87 € a žalobcovi v hodnote 5 042,52 €, vzhľadom na výšku jej prislúchajúceho podielu (16 201,71 €), by mala preto žalobcovi vyplatiť (doplatiť) 11 159,16 €, z ktorej je však potrebné odpočítať 2 323,57 € (sumu, ktorú už žalovaná vyplatila žalobcovi) a 481,30 € (polovicu zostatku manželskej pôžičky vyplatenej žalovanou). Správna výška na vyrovnanie podielu, ktorú je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi je po zaokrúhlení 8 354,30 €. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvého stupňa vychádzajúc zo správnych predpokladov (rozsahu majetku tvoriaceho predmet BSM a jeho hodnoty, ktorý pripadá na každého z účastníkov) sa pri výpočte podielu na vyrovnanie dopustil sčítacej chyby a dospel tak k jeho nesprávnej výške. Okolnosťou, ktorá podľa názoru odvolacieho súdu odôvodňovala zmenu výšky mesačnej splátky so zaplatením podielu na vyrovnanie (z 80 € na 100 €) bola samotná výška podielu priznaná odvolacím sudom na vyrovnanie (8 354,30 €) a nepriaznivá sociálna situácia, v ktorej sa ocitla žalovaná (medzičasom sa rozviedla, tiež starajúca sa o dve deti), nie však okolnosti uvádzané žalobcom. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie z dôvodu, že konane je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Za inú vadu konania dovolateľka označila nedostatočné zistenie skutkového stavu veci konajúci súdmi. Pri tomto dovolacom dôvode namietala nesprávne určenú celkovú hodnotu BSM, najmä hodnotu bytu prikázanú súdom do jej vlastníctva, ktorá

mala byť podstatne nižšia, vzhľadom na pokles cien na realitnom trhu. Súdny nezohľadnil žalobcom prevzatú sumu 21 017 Sk z vkladnej knižky vedenej na syna Tomáša, nešlo o prostriedky patriace do BSM lebo tieto patrili synovi. Do majetku BSM a podielu pripadajúceho na žalobcu nebola zahrnutá suma 26 074 Sk, ako polovica sumy zo zrušeného terminovaného vkladu, rovnaká suma však bola zahrnutá do podielu žalovanej. Nesprávne právne posúdenie veci videla v určení neprimerane vysokej mesačnej splátky pri splácaní vyrovnávacieho podielu. Vzhľadom na nepriaznivú sociálnu situáciu (zamestnávateľ s ňou v skúšobnej dobe ukončil pracovný pomer k 15. februáru 2012, dovoľateľka sa stará o dve deti, jedno z nich je maloleté a druhé navštevuje vysokú školu) navrhuje mesačnú splátku znížiť zo sumy 100 € na 16,50 €.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za správne i pokiaľ ide o hodnotu BSM, vrátane hodnoty 3 izbového bytu. Nesúhlasil s navrhnutou výškou mesačnej splátky 16,50 €, v takom prípade dlžnú sumu 8 354,30 € by žalovaná splácala asi 42 rokov, čo nepovažuje za primerané. Dovoľanie preto považoval za neopodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoľaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoľaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

1. Dovolateľka uvádza, že jej dovolanie je procesne prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p., lebo smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa.

Prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku (§ 238 ods. 1 O.s.p.) je založená na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak oba sudy inak posúdili okolnosti významné pre rozhodnutie veci, v dôsledku čoho rozdielne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Odlišnosťou sa pritom nemá na mysli rozdielne právne posúdenie veci, pokiaľ nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov, ale záver súdu odlišne konštitujúci alebo deklarujúci práva a povinnosti v právnom vzťahu účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, nie je významné formálne hľadisko (ako odvolací súd formálne rozhodol alebo ako formálne svoj výrok označil), ale obsahové hľadisko (vzájomný vzťah rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa v tom zmysle, či práva a povinnosti účastníkov v danom právnom vzťahu posúdili odlišne). Významné nie je ani to, či vo výrokoch rozsudkov súdov oboch stupňov sú alebo nie sú zvolené rovnaké formulácie – aj v tomto zmysle je rozhodujúce obsahové hľadisko. Pokiaľ odvolací súd vo svojom rozsudku posúdil práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu rovnako (zhodne), nejde o zmeňujúci rozsudok, ale o potvrdzujúci rozsudok.

Riešenie otázky prípustnosti dovolania žalovanej v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. treba založiť na porovnaní (obsahu) rozsudkov súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu z aspektu nimi upravených práv a povinností účastníkov konania. Na základe tohto porovnania dovolací súd konštatuje, že pokiaľ ide o výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol „v zostávajúcej časti“ potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa (teda v základných obsahových zložkách určenia rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, jeho celkovej hodnoty i hodnoty jednotlivých vecí prikázaných do výlučného vlastníctva žalobcu a žalovanej) ide o potvrdzujúci rozsudok, pretože obsah týchto vzájomných práv a povinností v oboch rozsudkoch bol konštituovaný zhodne (rovnako).

Pokiaľ ide o výrok rozsudku odvolacieho súdu o povinnosti žalovanej uhradiť žalobcovi na vyrovnanie jeho podielu sumu 8 345,30 € v splátkach po 100 € na obsahovej zhode (nerozdielnosti) oboch rozsudkov nič nemení, pokiaľ ide o plnenie uložené žalovanej

do výšky 2 804,86 €, aj v tejto časti sa jedná o potvrdzujúci rozsudok. Len pokiaľ ide o plnenie uložené žalovanej nad túto výšku – 5 549,44 € (t. j. nad 2 804,86 € do 8 354,30 €) ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), pretože v porovnaní s prvostupňovým rozhodnutím došlo k zmene (inej úprave) v obsahu práv a povinností účastníkov konania.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dovolací súd uzavrel, že rozsudok odvolacieho súdu je zmeňujúcim rozsudkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) len pokiaľ ide o plnenie uložené žalovanej vo výške 5 549,44 € (t. j. nad 2 804,86 € do 8 354,30 €). V zostávajúcej časti je rozsudok odvolacieho súdu, ktorý žalovaná napadla dovolaním, rozsudkom potvrdzujúcim nielen po formálnej stránke, ale tiež z hľadiska obsahu; nejde teda v tejto časti o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ako nesprávne uvádza dovolateľka. Napadnutý rozsudok nevykazuje ani znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 2 O.s.p. (dovolací súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil svoj záväzný právny názor). Napokon nejde ani o taký potvrdzujúci rozsudok, v ktorom odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné vzhľadom na zásadný právny význam rozhodnutia (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania žalovanej preto z § 238 ods. 1 O.s.p. vyplýva len pokiaľ ide o plnenie uložené žalovanej rozsudkom odvolacieho súdu vo výške 5 549,44 € (t. j. nad 2 804,86 € do 8 354,30 €).

2. Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok v jeho potvrdzujúcej časti nebol vydaný v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozsudku odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval

senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých inak dovolanie nie je prípustné.

Dovolateľka procesné vady uvedené v § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. nenamietala a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

3. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že v konaní došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) tým, že súdy nedostatočne (nesprávne) zistili skutkový stav pokiaľ ide o určenie rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, jeho celkovej hodnoty i hodnoty jednotlivých vecí prikázaných do výlučného vlastníctva žalobcu a žalovanej, dovolací súd považuje za nutné poukázať na priebeh doterajšieho konania, v ktorom žalovaná nepodala odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa z dôvodov, ktorými odôvodnila podané dovolanie a nepokúsila sa zvrátiť podľa nej nesprávne skutkové závery a na ich základe ani prijaté právne závery súdu prvého stupňa, ktoré sa vzťahujú k určeniu rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, jeho celkovej hodnoty, hodnoty jednotlivých vecí prikázaných do výlučného vlastníctva žalobcu a žalovanej i povinnosti žalovanej vyrovnáť vzájomné podiely po rozdelení BSM. V uvedenom rozsahu nepodal odvolanie ani žalobca, ten totiž svojím odvolaním napadol (len) matematickú nesprávnosť (vyčíslenie) výšky vyrovnávacieho podielu nad sumu 2 804,86 €, ktorý mu má doplatiť žalovaná.

Na námietku dovolateľky, spochybňujúcu správnosť zistených skutkových záverov nižších súdov, či nedostatočne zisteného skutkového stavu veci (najmä pokiaľ ide o zistenie rozsahu BSM a jeho skutočnej hodnoty), v tomto smere možno uviesť len to, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť námietka, ktorá sama osebe spochybňuje správnosť (úplnosť) skutkového stavu veci. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok totiž nie je „ďalším“ odvolaním (riadnym opravným prostriedkom), ktorý je určený na nápravu (len) výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať nápravy alebo revízie skutkových zistení nižších súdov (prvého a druhého stupňa), tak ako to požaduje dovolateľka v tomto konaní, navyše za stavu, kedy sama nevyužila

možnosť podať odvolanie ako riadneho opravného prostriedku. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je ďalšou všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať rozhodnutie súdu druhého stupňa z akéhokoľvek dôvodu. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. („dokazovanie však nevykonáva“). Z uvedeného možno dôvodiť, že dovolateľkou tvrdená neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení z ktorých podľa jej názoru vychádzali pri rozhodovaní súdy nižších stupňov, nie je spôsobilá založiť tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Dovolací súd, ktorý je v prípade procesne prípustného dovolania povinný prihliadať na existenciu niektorej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, keď prípadne nebola v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.), dospel k záveru, že zo spisu nevyplýva nielen žalovanou priamo tvrdená vada založená na nesprávnom zistení skutkového stavu veci dovolaním napadnutého zmeňujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu, ale ani žiadna ďalšia vada takejto povahy.

4. Žalovaná v dovolaní uplatnila vo vzťahu k zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. tvrdiac, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V prípade nesprávneho právneho posúdenia veci (ktoré je dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd je viazaný tým, ako účastník konania vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti

dovolania má v prípade dovolania, v ktorom bol uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., osobitný význam práve úplné, vecne správne a efektívne vymedzenie dovolacieho dôvodu. Pri tomto dovolacom dôvode totiž dovolací súd preskúmava správnosť právneho posúdenia veci nižšími súdmi len z aspektov uvedených a dostatočne vysvetlených v dovolaní; nad rámec toho, čo dovolateľ neuplatnil v dovolaní ako nesprávnosť právneho posúdenia, nie je dovolací súd oprávnený ani povinný skúmať, v čom ešte (čo v dovolaní nebolo uplatnené a vysvetlené) spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka upravuje zásady, z ktorých treba vychádzať pri vypořiadaní BSM. Platia predovšetkým v prípade, ak sa toto vypořiadava súdnym rozhodnutím. Pri vypořiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Zásada rovnosti podielov, z ktorej vychádzali súdy nižších stupňov a ktorú účastníci nenamietali, znamená, že aj po vypořiadaní BSM majú byť hodnoty podielov oboch manželov rovnaké, ak tomu tak nie je, majú sa vyrovnáť. V danom prípade súdy určili všeobecnú hodnotu spoločného majetku patriaceho do BSM vo výške 32 403,41 €, pri rešpektovaní zásady rovnosti výška podielu každého z manželov predstavovala 16 201,71 €. Žalovanej boli prikázané veci tvoriace predmet BSM v hodnote 27 360,87 € a žalobcovi v hodnote 5 042,52 €, vzhľadom k tomu mala žalovaná zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie jeho podielu 11 159,16 €, z ktorej však bolo potrebné odpočítať 2 323,57 € (sumu, ktorú už žalovaná vyplatila žalobcovi) a 481,30 € (polovicu zostatku manželskej pôžičky vyplatenej žalovanou). Pokiaľ odvolací súd žalovanú zaviazal vyrovnáť podiel žalobcovi sumou 8 354,30 €, tento výpočet (matematický postup) považuje dovolací súd za správny.

Ak súd uložil v rozsudku povinnosť, je potrebné ju splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku; súd môže určiť dlhšiu lehotu. Súd môže určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonať aj v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určí, a to aj tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia (§ 160 ods. 1 O.s.p.).

Procesná norma ako hlavné (prioritné) pravidlo určuje, že v prípade povinnosti uloženej súdom je túto povinný subjekt splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výnimka z tejto zásady je založená na vlastnej úvahe súdu (t. j. možná i bez návrhovej dispozície povinného, spravidla však s ňou spojená), že pokiaľ sa jedná o peňažné plnenie,

nemusi byť celé zaplatené do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, ale môže sa vykonať v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročností určí súd. Každá takáto výnimka (bez ohľadu na jej konkrétny obsah) sa považuje vždy za osobitnú (exkluzívnu) výhodu povinného (dlžníka), ktorá však nesmie neprimerane zasahovať do právoplatne priznaných práv oprávneného (veriteľa). Ten totiž má vždy zaručené právo na uspokojenie priznaných nárokov v narušených súkromnoprávných vzťahoch. Z tohto hľadiska ide o zabezpečenie a realizáciu práva na súdnu ochranu oprávneného a zákonných záruk na definitívnu nápravu narušeného právneho vzťahu. Uvedená exkluzivita povinného musí byť podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zdôvodnili záver súdu, že vzhľadom na povahu prejednávanej veci, na povinný nárok a osobné pomery účastníkov je vhodné určiť na splnenie dlhšiu lehotu než tri dni od právoplatnosti rozsudku, alebo určiť, že peňažné plnenie možno uskutočniť v splátkach (porovnaj R 87/1966). Hľadiskami pre úvahu súdu, či sa má žalovanej, ktorej platobnú povinnosť určil, priznať výhodu splátok, bude najmä výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovanej, žalovanej prejavovaná snaha o plnenie záväzku počas konania, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania a skutočnosť, či by prípadné zdržanie sa v plnení súdom ustanovenej povinnosti nedodržaním jednotlivých splátok nebolo v riešenom prípade vzhľadom na osobné pomery žalobcu príliš ťaživé (porovnaj tiež R V/1968).

V danom prípade odvolací súd prihliadajúc najmä na výšku peňažného plnenia (sledujúc tým oprávnené záujmy oprávneného), ale aj na sociálne pomery žalovanej určil, že priznané peňažné plnenie možno uskutočniť v mesačných splátkach po 100 €. Žalovaná odvolávajúca sa len na jej nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu, ktorú odvolací súd podľa jej názoru nesprávne vyhodnotil, navrhovala znížiť výšku mesačnej splátky na 16,50 €. To by však znamenalo (ako to poznamenal i žalobca), že k uspokojeniu pohľadávky by došlo po 42 rokoch. V kontexte toho je zrejmé, že by nedošlo k zohľadneniu najmä výšky priznaného plnenia a možnosti žalobcu byť uspokojený v primeranej dobe. Dôraz len na zohľadnenie osobných pomerov žalovanej (nepriaznivej finančnej a sociálnej situácie, ktorá značne obmedzuje alebo vylučuje možnosť žalovanej uskutočniť plnenie v splátkach), tak ako nimi argumentovala žalovaná v dovolaní, by jednak narušil vyváženosť záujmov oboch účastníkov konania a sám osebe je indikátorom právnej argumentácie, ktorá by odôvodňovala skôr záver o nesplnení podmienok pre povolenie plnenia v splátkach v zmysle § 160 ods. 1 veta druhá O.s.p., najmä pokiaľ ide o platobnú schopnosť žalovanej, jej snahu o zaplatenie plnenia v splátkach, skutočnosť, že plnenie v splátkach nebude vzhľadom na osobné pomery žalobcu

príliš ťaživé a nedôjde k faktickému popretiu právoplatne priznaných práv ani k inej ujme na oprávnených záujmoch žalobcu. Za tejto situácie dovolací súd nepovažuje argumentáciu žalovanej v dovolaní za takú, ktorá by opodstatnene mohla spochybníť správnosť právneho záveru odvolacieho súdu, ktorý umožnil žalovanej vykonať prisúdené plnenie v splátkach po 100 € mesačne.

Rozsudok odvolacieho súdu (jeho zmeňujúci výrok – vid' bod 1 odôvodnenia), možno z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu považovať za správny a keďže nebolo zistené, že by konanie bolo postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 O.s.p. alebo inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej v tejto časti zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

5. V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá v dovolacom konaní procesný úspech nemala (§243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd žalobcovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na priznanie tejto náhrady (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 151 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. marca 2013

JUDr. Ladislav Górasz, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Viera Čulenová